

Store Færder

Ornitologiske Stasjon

2009

Av Per Kristian Slagsvold

Her følger en liten gjennomgang av fugleåret på Store Færder Ornitologiske Stasjon 2009. Dette var det 47`ende året med ornitologiske undersøkelser på Store Færder. Det ble til sammen ringmerket 4741 fugler dette året. 164 arter ble observert, men enkelte av observasjonene er enda ikke behandlet av Norsk Sjeldenhets Komite for Fugl (NSKF). Bemanningen på stasjonen har vært relativt god, selv om den ornitologiske aktiviteten i dagene med dekning har vært noe variabel. Stasjonen ble besøkt 201 dager i 2009. Vi har også begynt arbeidet med å digitalisere loggene fra alle år med aktivitet på stasjonen. Et massivt punsjearbeid som nå er godt i gang.

2009	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Antall dager	3	0	19	26	27	21	31	21	21	26	3	3

Fig. 1: Tabellen viser antall dager stasjonen ble besøkt pr. måned i 2009.

Januar/Februar/Mars:

Annet enn overvintrende sjøfugl, er som oftest Store Færder ganske stille på fuglefronten vinterstid og stasjonen blir sjeldent besøkt i vinter månedene. Tre dager ble stasjonen besøkt i januar (Egil Soglo) og i februar ingen dager. Av nevneverdige observasjoner fra januar kan nevnes en overvintrende rugde, en fjellerke på Hoftøya og vannrikse spor i sumpen på Speidersletta 5/1. I mars starter normalt den tidlige vår sesongen, noe den også gjorde i 2009 da Ragnar Syvertsen klargjorde stasjonen 11 mars. Fra og med 14/3 og ut måneden og videre inn i april var stasjonen kontinuerlig bemannet. Håkon Baust Hansen var langligger i denne perioden, besøkt av Ragnar Syvertsen og Egil Soglo i deler av perioden. Som vanlig dukket de første trekk fuglene opp disse dagene. Av spesielle ting kan nevnes 1 jordugle 18/3, 1 flaggspett 19/3, et par reirbyggende toppskarv 21/3, 4 sædgås 23/3 og 3 stjertmeis 26/3. Stasjonen ble også besøkt av mink jegere med hunder for å bekjempe bestanden av mink på Store Færder og øyene rundt, med godt resultat.

April/Mai/Juni:

Håkon Baust Hansen fortsatte sin langpressing til midten av april, i tillegg til diverse helge besøkende. Av spesielle observasjoner fra første halvdel av april kan nevnes myrhauk på tre ulike datoer, jordugle, 1 fjellerke 8/4, 4 stjertmeis 10/4, så mange som 15 ringtrost 9/4, tidlige observasjoner av munk (1 hann 13/4) og løvsanger (13/4), 1 svartkråke 9/4, 200 kortnebbgås 9/4, 1 hunnfarget svartrødstjert 11/4, 4 trane 13/4 og varslar. Av oppsiktsvekkende store antall fra denne perioden, kan nevnes et utrolig nedfall av bokfink 4/4. Flertallet av

bokfinkene var hunner. Det ble satt et minimums antall i loggen på 5000, men trolig var det langt flere som besøkte øya denne dagen i tillegg til minimum 500 jernspurv. Andre halvdel av april hadde stasjonen besøk av tre engelskmenn, John McEachen, Paul Nicholas Thorpe og Chris Hansell, i tillegg til helgebesøkende. Av høye antall og spesielle observasjoner fra denne perioden kan nevnes 134 storspove 18/4, 3 trane 18/4, lerkéfalk 19/4, 24/4 og 25/4, 1 nøttekråke 27/4, 1 tyrkerdue 28-30/4, 3 fiskeørn 30/4 og første syngende nattergalen 30/4.

Svartglente på Store Færder 3/5. Et av høydepunktene i felt 2009. Foto: Tommy Larsen

Turteldue ringmerket på Store Færder 13/5. Et av høydepunktene i 2009. Foto: Per Kristian Slagsvold

Mai fikk en pang start da Stig Eide, Tommy Larsen og John McEachen fikk se en svartglente komme flygende lavt over toppen 3/5, noe som også var en fin avslutning for engelsk mennenes opphold. Første halvdel av mai tilbrakte Per Kristian Slagsvold en periode på stasjonen 9-17/5, men stasjonen ble også hyppig besøkt av andre, inkludert Eirik Grønningsæter i en uke. Han oppdaget 11/5 en stor piplerke i Hoftøybukta. Fuglen ble fotografert, men til tross for mye diskusjon rundt fuglen har man ikke konkludert med sikker artsbestemmelse, da det står mellom markpiplerke og tartarpiplerke. Ellers av nevneverdige observasjoner kan nevnes havlirer og store mengder havhest og havsule 4/5, 1 tyvjo, 1 vepsevåk og 1 ad lerkéfalk 9/5, 1 ad lunde og en tidlig tårnseiler 10/5, opptil 5 nattergaler, et par skjeand 15/5, 1 nattravn ringmerket 15-17/5 og en annen ringmerket 19/5, 1 ad hann turteldue som opphølt seg på Speidersletta 10-15/5 ble ringmerket 13/5, reir med 4 egg av hvitkinngås ble funnet på Knappen 16/5. Denne dagen ble det gjort optelling av måke reir på øyene rundt Store Færder. Andre halvdel av mai ble øya besøkt i diverse langhelger osv av blant annet Thomas Nielsen, Hans Petter Rømme, Egil Soglo, Thor-Erik Thorsnes og Geir Inge Ruud. Om kvelden 21/5 landet et annet av årets høydepunkter på vannet foran stasjonshytta, en hunn polarsvømmesnipe som ble observert av Hans Petter Rømme, Thomas Nielsen og John Fjørtoft Karlsen. Ellers kan nevnes hele 10 syngende nattergal 22/5, 1 hunn blåstrupe 21/5, hele 5 rørsanger ringmerket 19/5, hele 20 gulsanger 19-20/5 og 180 ringgås 26/5. Juni startet bra da Anders Hangård i løpet av en langhelg så 1 turteldue 5-6/6, hele 6 splitterner og 1 2K islom 6/6 og 3 rødnebbterner 7/6. Ragnar Syvertsen og Egil Soglo var de som besøkte øya mest resten av juni. På denne tiden begynner det normalt å bli roligere med fugl. To nattergaler fortsatte å syng ut måneden.

Juli/August/September:

Til tross for at det er svært stille på fuglefronten i juli, ble øya besøkt alle dager denne måneden. Det har vært invasjon av grankorsnebb i sør Norge i 2009, og allerede i begynnelsen av juli begynte det å dukke opp en del av dem på Store Færder også. Et gravand par med 6 unger ble observert på Hoftøya 25/7. Ellers var det lite nevneverdig før helt i slutten av måneden da kraftige vinder fra sør blåste inn endel havhest, havsuler og 2 ubestemte lirer. Juli ble for det meste fordelt mellom Bjørn Linnehol, Thor S. Larsen, Egil Soglo, Tore Gunnarsen og Ragnar Syvertsen. I løpet av sommeren har en solid flokk med sauer, såkalte Færder Får, gresset rundt på øya. Disse går gjerne tvers igjennom mist nettene. Det ble store forsinkelser med henting av disse sauene, noe som førte til at ringmerkingen ikke kom ordentlig i gang før ut i september. August ble derfor en rolig måned på fuglefronten. Bemanningen i august bestod i hovedsak av Frode N. Bye og Kurt Pedersen. Av observasjoner fra august kan nevnes 1 storjo 10/8, 2 tyvjo 16/8, årets eneste bøksanger på Store Færder 17/8, 1 1k svartrødstjert 17/8, 1 hornugle 21/8 og 5 blåstrupe 22/8. August avsluttet også med mye vind og sjøfugl. 29/8 hadde Stig Eide og Tommy Larsen årets beste sjøfugl dag på Store Færder, da 1 gulnebblire trakk forbi. I tillegg denne dagen kan nevnes hele 220 havsuler, 18 havhest, 1 tyvjo og 1 storjo. September ble stort sett bare dekket i helgene i første halvdel. Etterhvert kom også ringmerkingen i gang igjen da de fleste av sauene omsider ble hentet. Det har vært antydning til flaggspett invasjon i år, og noen av dem ble ringmerket denne perioden i tillegg til noen grankorsnebb som også viste invasjons takter utover høsten. Engelskmennene John McEachen, Paul Nicholas Thorpe og Chris Blakeley tok så en visitt på stasjonen 21/9 – 4/10. I tillegg tilbrakte Jan Michaelsen månedsskiftet september oktober på stasjonen. Nok en gulnebblire ble sett 22/9. Årets eneste rosenfink på Store Færder satt overraskende på fuglebrettet 22-23/9.

Rosenfink på fuglebrettet 22-23/9. Foto: Chris Blakeley

12 flaggspett fikk ring i 2009. Foto: Per Kristian Slagsvold

Oktober/November/Desember:

I oktober var mange innom stasjonen, men været var en medvirkende faktor til at måneden ikke ga det helt store hverken på merke fronten eller i felt. Engelsk mennene og Jan Michaelsen forlot øya 5/10, etterfulgt av diverse helgesatsere. Thomas Nielsen satset en ti dagers periode 22/10 – 31/10. Av observasjoner kan nevnes 200 krykkje 3/10, trekk toppen på kortnebbgås 5/10 med hele 4200 ind. på vei sør, 3 trane og 2 varsler 5/10, 180 bergirisk 17/10, 1 ad lunde 15/10, 3 lunde 18/10, 2 gråspurv 18/10 (dette er første observasjonen av arten på øya på mange år), 1 furukorsnebb og 1 svartkråke 18/10, 1 2K+ islom 24/10, 1

havørn 29/10 og et innsig av alkefugl 30/10, med 35 alke, 15 lomvi, 30 ubest. alke/lomvi og 25 alkekonge. I november ble stasjonen bare besøkt tre dager, 10-12/11 (Ragnar Syvertsen) for å stenge hytta for sesongen. 90 svartand, krykkje og alkekonger ble sett disse dagene. Også i desember ble stasjonen besøkt 3 dager: 1/12 og 9/12 (Egil Soglo), og til slutt 13/12 (Thomas Nielsen og Per Kristian Slagsvold). Hele 300 svartand lå rundt øyene 1/12. Årets siste godbit ble tråkket opp i sumpen på Speidersletta 13/10, 1 kvartbekkasin.

Observatører på Store Færder 2009:

Anders Hangård, Bjørn Linnehol, Carsten Lome, Chris Blakeley, Chris Hansell, Christian Lie, Egil Soglo, Eirik Grønningsæter, Frode Nordang Bye, Geir Inge Ruud, Halvard Hauer, Hans Erik Karlsen, Hans Petter Rømme, Håkon Baust Hansen, Jan Michaelsen, John Fjørtoft Karlsen, John McEachen, Kurt Pedersen, Paul Nicholas Thorpe, Per Kristian Slagsvold, Ragnar Syvertsen, Stig Eide, Thomas Nielsen, Thor-Erik Thorsnes, Thor S. Larsen, Tommy Larsen, Tore Gunnarsen, Trude Herregården.

Ringmerking:

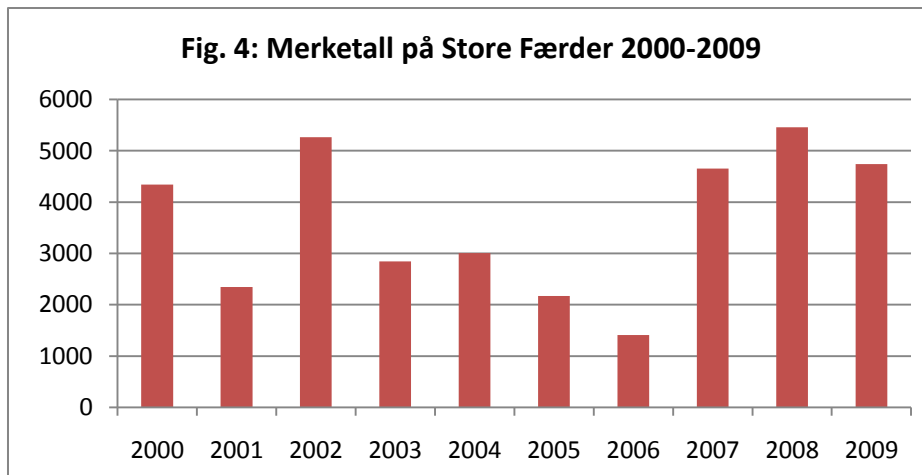
Det ble ringmerket 4741 fugler fordelt på 56 arter på Store Færder i 2009. Et brukbart antall sett i forhold til den siste ti års perioden. Det som dro opp antallet var vår sesongen. Høstsesongen ble ikke så god i år, delvis p.g.a. sauene som oppholdt seg på øya, men også p.g.a. vær og vind. Flere av artene det som oftest merkes store antall av på høsten kom i overraskende små antall i år. Særlig utslag i merkeantallet i negativ retning ga fuglekonge, som viste seg i nærmest rekord lavt antall på Store Færder i 2009, med bare 345 merket. Dette virker også å være en trend andre stasjoner på Østlandet har erfart i 2009.

2009	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Totalt:
Antall ringmerket	0	0	116	1497	1520	25	0	7	963	611	2	0	4741

Fig. 2: Antall fugler ringmerket pr. måned på Store Færder i 2009.

Av spesielle arter merket dette året kan nevnes 1 turteldue, 2 gjøk, 2 nattravn, 12 flaggspett, 8 nattergal, 2 ringtrost, 8 rørsanger, 21 gulsanger, 1 varsler, 7 bergirisk og 3 grankorsnebb.

Fig. 3: Topp 10 mest ringmerkede arter i 2009		
1	Løvsanger	1198
2	Rødstrupe	803
3	Fuglekonge	345
4	Bokfink	320
5	Gjerdsmett	257
6	Svarttrost	241
7	Grønnfink	208
8	Munk	182
9	Gransanger	166
10	Jernspurv	162

Ringmerkingsoversikt Store Færder Ornitologiske Stasjon 2009:

Art:	Antall:		
Ærfugl	3	Rørsanger	8
Spurvehauk	5	Gulsanger	21
Tårnfalk	1	Møller	80
Vandrefalk	1	Tornsanger	20
Rugde	1	Hagesanger	78
Ringdue	2	Munk	182
Turteldue	1	Gransanger	166
Gjøk	2	Løvsanger	1198
Nattravn	2	Fuglekonge	345
Flaggspett	12	Gråfluesnapper	25
Låvesvale	1	Svarthvit fluesnapper	17
Trepiplerke	8	Blåmeis	55
Heipiplerke	21	Kjøttmeis	16
Skjærpiplerke	1	Trekryper	29
Linerle	8	Tornskate	1
Gjerdsmett	257	Varsler	1
Jernspurv	162	Bokfink	320
Rødstrupe	803	Bjørkefink	36
Nattergal	8	Grønnfink	208
Blåstrupe	1	Stillits	3
Rødstjert	87	Grønnsisik	92
Buskskvett	4	Tornirisk	4
Steinskvett	7	Bergirisk	7
Ringtrost	2	Gråsisik	40
Svarttrost	241	Brunsisik	27
Gråtrost	7	Grankorsnebb	3
Måltrost	58	Gulspurv	4
Rødvingetrost	16	Sivspurv	33
		Totalt:	4741

